

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ У СЕРІАЛІ «НАДПРИРОДНЕ»

Історія українського кіноперекладу має давню і циклічну історію, який зараз, не дивлячись ні на що, активно розвивається та користується значною популярністю серед глядачів [3,с.11]. Переклад аудіовізуальних творів є складним і багатовимірним процесом, який вимагає врахування культурних, мовних та стилістичних особливостей [1]. Серіал «Надприродне» (*Supernatural*) став культовим серед глядачів у багатьох країнах світу. Його тематика відзначається складністю та багатоаспектністю: тема родини, боротьби зі злом, міфології та окультних наук. У процесі перекладу серіалу на інші мови перекладачі стикаються із серйозними викликами, які вимагають застосування різних перекладацьких трансформацій для збереження смислової глибини, стилістики й культурних особливостей. Метою нашої статті є порівняння фрагментів оригінального тексту та його перекладу, здійсненого студією "Так Треба Продакшн" для телеканалу *Новий канал*, зацентрувавши увагу на лексичних трансформаціях, застосованих при перекладі.

Одним із головних викликів є передача унікального вокабуляру серіалу. У «Надприродному» часто використовуються терміни з релігії, демонології та фольклору (наприклад, "exorcism" – екзорцизм, "salt line" – лінія із солі). Для українських глядачів необхідна адаптація, у якій би зберігався сенс, та він був зрозумілим для глядача. Наприклад, слово "hunter" в оригіналі позначає мисливців на монстрів, однак дослівний переклад ("мисливець") міг би викликати асоціації з полюванням на тварин. Тому перекладачі часто уточнювали контекст – "мисливці на надприродне" [2].

Деякі вислови в англійській мові, такі як ідіоми чи жаргонізми, не мають прямих аналогів в українській. Наприклад, саркастичні фрази Діна Вінчестера часто насичені сленгом, який може бути незрозумілим без адаптації. У таких випадках перекладачі застосовують локалізацію, замінюючи вислови на культурно відповідні. Наприклад, англійське "son of a b****" може бути перекладене як "чорт забирай" для збереження емоційного забарвлення без прямої лайки, що є надзвичайно вдалим вибором, адже серіал транслюють на державних телеканалах де нецензурна лексика є неприпустимою.

Імена або власні назви, як-от "Sam Winchester" і "Dean Winchester", зазвичай не перекладаються, але можуть змінюватися відповідно до

фонетики української мови – Сем і Дін Вінчестери. Це дозволяє зберегти звучання, близьке до оригіналу.

Одним із найскладніших аспектів перекладу є гумор. У серіалі часто зустрічається гра слів, яка майже не піддається перекладу. Перекладачі мають відтворити творити аналогічний ефект, замінюючи гру слів на нові жарти, які викликають схожі емоції. Один із яскравих прикладів – жарт Діна Вінчестера у 4 сезоні, епізоді 6 ("Yellow Fever"), коли він, перебуваючи під впливом страху, вигукує: "I'm too precious for this world!" [2] Цей вислів є одночасно іронією й самоприниженням, що важко перекласти дослівно. В українській версії його адаптували як: "Я занадто цінний для цього світу!". Ще одним із яскравих прикладів гри слів у серіалі «Надприродне» стає епізод, де Дін Вінчестер використовує сарказм або каламбури. Наприклад, у першому сезоні, в епізоді "Hell House", Дін каже Сему фразу: "I think I'll hang back and *be the bait*. It's what I do" [2]. У цій репліці гра слів базується на подвійності значення слова *bait* – буквально "наживка" і в переносному сенсі "привабливий, щоб щось заманити". Оригінал ґрунтується на гуморі й самопародії, адже Дін із сарказмом натякає на свою "звичну" роль у небезпечних ситуаціях. Перекладачі адаптували фразу як: "Гаразд, я почекаю тут і стану приманкою. Хтось же має цим займатися" [2]. Це дозволило зберегти іронічний тон і контекст, хоча гра слів не була перекладена дослівно. Замість прямої передачі сенсу перекладачі створили нову репліку, яка відповідає характеру Діна, роблячи його сарказм доступним українському глядачеві. Такі трансформації допомагають передати гумористичну атмосферу серіалу, що робить перегляд перекладу не менш захопливим, ніж оригіналу.

Отже, перекладацькі трансформації забезпечують збереження духу оригінального твору. Для серіалу «Надприродне» це означає, що українські глядачі можуть повністю зануритися в атмосферу шоу, не втрачаючи важливих культурних і стилістичних нюансів. Успіх перекладу вимірюється тим, наскільки глядачі розуміють і відчувають історію так, як це мислилось в оригіналі. У випадку «Надприродного» адаптація здебільшого є вдалою, і серіал продовжує користуватися популярністю завдяки тонкому балансу між збереженням оригіналу та його адаптацією до української культури.

Література:

1. Гарбовська Н. Г. Теорія і практика перекладу. Київ: ВЦ "Академія", 2006. С. 59-85
2. Офіційні субтитри серіалу *Supernatural* (версія Netflix, 2021).
3. Кушнірова Т.В., В. Мацько А.В. Основні етапи розвитку українського кіноперекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія : зб. наук. пр. Одеса: Гельветика, 2023. Вип. 62, Т. 3. С. 11 – 14.